

Cserteg István: Komárom-Esztergom megyében forgatott filmek és helyszínek

200 Film 100 év alatt

Komárom-Esztergom Megyében 1917-ben forgattak először játékfilmet. Deésy Alfréd rendező ebben az évben több magyar játékfilmet forgat Tata-tóvárosban a Star Filmgyár megbízásából. Folyik az első világháború és mégis igen gazdag élet jellemzi a háttérországot. Egy biztos kezdetét veszi a magyar kultúra újabb fejezete, amelyben a mozgóképek játsszák a főszerepet.

A filmes korszak hajnalán Lugosi Béla, aki Drakulaként, és már híres amerikaiként meghódította a világot, szóval Tatán forgatott filmekben szerepelt. 1917-ben Deésy Alfréd Tata-tóvárosban forgatta első nagysikerű filmjeit. 1918-ban Korda Sándor Komáromban forgatta le Jókai Mór művének felhasználásával Az aranyember első filmes változatát. Még Deésy Alfréd a vérzivataros időkben itthon maradt és gazdagította a hazai film és mozi ipar megújulását, addig Korda Sándor az amerikai filmiparba segített, majd létrehozta az angol nemzeti filmgyártást.

Cserteg István filmes kutatásának célja, hogy a Komárom-Esztergom megyében forgatott filmek megmaradjanak az emlékezetben. Azt gondolom, büszkék lehetünk arra, hogy számos rendező talált méltó helyszínt filmjeinek. Legendás hazai és nemzetközi színészek fordultak meg megyénkben a 100 év alatt.

A hazai stábok mellett svéd, osztrák, francia, angol, német, amerikai, olasz, kanadai, japán, indiai, spanyol, szlovák filmesek dolgoztak a mozgókép sikeréért. Kiemelhető, hogy az Oscar díjas Szabó István rendező forgatott filmet megyénkben. Az Oscar díjas Légy című animációs film Tatán kapott ihletet.

Néhány rendező többször is forgatott itt. Érdekesség, hogy Martonffy Emil 1936-ban és 1941-ben forgatott Tatán, majd 1943-ban visszatért a vizek városába és 1953-ban már Tatabányán dolgozott. Maár Gyula többször rendezett filmet majki helyszínt választva. Tarr Béla pedig kiemelten adott háttérrel filmjeiben Tatabányán. Fejér Tamás rendezői munkásságának köszönhetően hazai filmstáb dolgozott Esztergomban, Csolnokon és Tatabányán is. Varga Ágota dokumentumfilmjeinek jó része Komárom-Esztergom megyében talált témát és helyszínt is.

A második világháború utáni első nagy nemzetközi sikert elért filmje a Valahol Európában című volt. A legkiválóbb történelmi magyar filmek helyszínei voltak a megye csodás tájai vagy építészeti remekei. Érdemes tehát ilyen szemmel is megnézni, újra nézni az összegyűjtött filmeket.

A múlt feldolgozásában, a történelmi igazság közelítésében vállalt szerepet Varga Ágota, császári születésű rendező. Filmjeiben több megyei település elhallgatott eseménye kerül feldolgozásra. A Balázs Béla-díjas, UNESCO-és Tolerancia-díjas filmrendező számos

nemzetközi, hazai fesztivál és szemledíjjal, filmkritikus díjjal, közel 100 dokumentumfilmmel jelentős alkotója a hazai filmiparnak.

Az első Komárom-Esztergom megyében forgatott filmek:

- 1. Az élet királya (Dorian Gray arcképe)** címmel Deésy Alfréd 1917-ben készített drámai filmet. A forgatásra Tatatóvárosban került sor a grófi kastélyparkban. A Star Filmgyár terméke Oscar Wilde műve alapján került filmszalagra.
- 2. Radmirov Katalin** címmel Maxim Gorkij: Éjjeli menedékhely műve alapján forgatott Tatatóvárosban a Star Filmgyár megbízásából újabb filmet Deésy Alfréd rendező 1917-ben.
- 3. Tűz** címmel drámai filmet készített Deésy Alfréd Tatatóvárosban a grófi kastély parkjában 1917-ben. A filmből angol és német nyelvterületre is készült. A tűz című 1917-ben készült magyar némafilm Németországban forgalmazott rövidített változatának (Kurzfassung) töredéke Lipcséből, a Leipziger Lichtspieltheater Archiv gyűjteményéből került elő 2009 nyarán.
- 4. Az Álarcosbál** című drámai filmet Deésy Alfréd rendezte 1917-ben a Star Filmgyár megbízásából. A filmben René titkáraként Lugosi Bélát láthatjuk szereplőként. A film zenéjének Verdi: Un ballo in Maschera című művét választották az alkotók. Tatatóvárosban a grófi kastély parkja adta a helyszíneket.
- 5. Küzdelem a létért** címmel Deésy Alfréd rendezte 1918-ban újabb filmes drámáját. A helyszín ezúttal is Tatatóváros grófi kastélyának parkja. A főszerepben Lugosi Bélát láthatjuk, Olt Arisztid néven. Az 1918-as budapesti bemutatót az 1919-es bécsi bemutató követte.
- 6. Az aranyember** első változata 1918-ban készült Korda Sándor rendezésében. A forgató stáb komáromi helyszíneken dolgozott.